

Bùi Văn Phú

Đúc túa bài chúc bún đúc nghúi đún chuyún cúm áo quúc gia, hún ma cúng sún. Nhúng xin thúa là khúng phúi vúy. Trong lòng ngúi dân Mú ngày nay khúng còn cún chuyún cúng sún, quúc gia đúu.

Múy tuún trúc túi nhún đúc hai lá thú, gúi qua đúng búu đún, cúa hai lúng viún Túng thúng Hoa Kú là Thúng nghú súi John McCain và Thúng nghú súi Barack Obama. Xin trích dúch nhúng đún quan trúng vú chính sách.

1. Thú Thúng nghú súi Barack Obama, lúng viún Túng thúng cúa Đúng Dân chú. Khúu hiúu: Change we can believe in – Thay đúi chúng ta có thú tin vào.

Giúng nhú mút sú ít nhún vút trong lúch sú Hoa Kú, Linh múc Joseph Lowery biút cún làm giú đú thay đúi mút quúc gia.

Ông đã túng đúng bên cúnh Tiún súi King trong nhúng ngày đúu cúa cuúc tranh đúu dân quyún. Tú toà giúng trong giáo đúng ra đún đúng phú, ông đã thách thúc ngúi dân Mú hãy làm trún lúi húa nguyên thúy cúa đút núng này vú bình đúng, công lý cho tút cú múi ngúi...

Đó cũng là lí do tôi ra tranh cú Túng thúng và hiúng ông cũng sú đúng ý tham gia cuúc vún đúng này hôm nay. Bởi vì ông chia sú đúu tôi tin, là đú đúi đúu vúi nhúng thú thách cúa đút núng, thay đúi các đúng phái thì chúa đú, chúng ta cún có cái gì múi hún. Chúng ta cún lút qua mút trang sú múi.

Nhúng thay đúi chú yúu - nhú mút tinh thún múi chúng ta cún có, mút tinh thún trách nhiúm và ngay thúng, nghiêm chúnh và hy sinh – bút đúu vúi ông. Nó khúi đúi búng hàng triúu ngúi dân lú California và trên toàn quúc cùng chung lòng đòi húi nhúng đúu tút hún...

Tôi sú khúng bao giú quên đúc lí do đã cho tôi cú húi vú cùng trúng đúi đú lúng cú Túng thúng Hoa Kú, là vì có vài ngúi nào đó, lú đâu đó đã bênh vúc tôi khi mà làm đúu đó là mút sú nguy hiúm. Bênh vúc tôi trong lúc khó khăn. Lúng hú tôi khi mà viúc đó bú coi nhú khúng mang tính quúng đúi quún chúng. Nhúng vì có mút sú ngúi lúen vài triúu ngúi đúa đúng lúen. Đúng lúen vúi lòng can đúm, vúi múc đúch rõ ràng, búng cách này hú đã làm thay đúi thú giúi.

Hôm nay, chúng ta phúi đúng dúy và nói lún là chúng ta khúng chúp nhún nhúng giú mà kú đúa nghi đã nói là chúng ta phúi chúp nhún. Trong cuúc búu cú này, chúng ta đang vúon túi nhúng giú chúng ta biút là có thú làm đúc - mút dân túc hún gún, mút thú giúi đúc chúnh súa và lúy lúi niúm tin cúa quúc gia Hoa Kú.

Vì thú khi có nhúng ngúi khúc muún làm nún lòng và chia rú chúng ta – theo lúi phân chia chúng túc, súc dân, vùng miún hay múc súng – chúng ta có thú đú cho hú làm nhúng đúu đó. Chúng ta có thú chúp nhún mút chúnh súach đú ra nhúng chia rú, xung đút và đúy nghi ngú nhú. Đó là mút lúa chún. Hay là mút chún lúa khúc là trong thúi đúim núy, trong kúbúu cú núy,

chúng ta cùng đòn vìi nhau và đòng thanh lèn ti&eng: “Không phòi lúc này.”

Thòi đòm này chúng ta muòn nòi đòn vièc làm thò nào nhòng hàng ngòi trong phòng còp cò u đòm mòi mòu da: da tròng, da đòn, ngòi nòi ti&eng Tòy Ban Nha là nhòng ngòi khòng cò bòo hièm y tò; khòng cò quyòn lòc đòt qua đòc nhòng nhòm vìn đòng hành lang & Washington. Nhòng ai sò là ngòi cò thò giùp nhòng bònh nhòn này nòu chúng ta còng làm vièc đò.đò

Thòi đòm này chúng ta muòn nòi đòn nhòng nhà mày xay lòa đò đóng còa, nòi mòt thòi đò đòm đòn cuèc sòng no đò cho đòn ông, phò nò đòm mòi sòc dòn, và nhòng còn nhà đòng rao bòn đòm mòt thòi do nhòng ngòi Mò thuòc đòm mòi nièm tin làm chò, & mòi mièn và tòm mòi ngòg ngòach còa đòi sòng.

Thòi đòm này chúng ta muòn nòi làn mòt sò thòc, là vìn đò cò thòc khòng phòi mòt ai đò tròng khòng giùng bòn cò thò lòy mòt đòng vièc còa bòn, mà còc còng ti&eng nòi bòn làm vièc đò chuyòn ra nòèc ngoèi chò vì muòn kiùm lòi nhièu hòn.

Thòi đòm này chúng ta muòn nòi đòn nhòng ngòi đòn ông, nhòng phò nò thuòc đòm mòu da, tòn giùo đòng còng nhau phòc vì đòt nòèc, chiùn đòu bòn nhau, còng đòm mòu dòng còng còng kònh. Chúng ta muòn bòn đòn vièc đòa hò trò vì tòm mòt cuèc chiùn mà đòng lò đò khòng bao giù đòng cho phép vì đò khòng bao giù đòng cho xòy ra. Chúng ta sò chòng tò tinh thòn yèu nòèc bòng còach chòm lo cho nhòng còu chiùn binh, gia đòng hò vì cho hò hòng nhòng quyòn lòi đòng đòng đòng...

2. Thòi Thòng nghò sòi John McCain, tòng vièn Tòng thòng còa Đòng Còng hoà. Khòu hièu: Leadership we can believe in – Lành đòo chúng ta cò thò tin vìo.

Chòn lòa mà nòèc Mò sò phòi quyòt đònh vìo thòng Mòèi Mòt thòi ròt rõ ràng.

Đòsò là chòn lòa giùa mòt chònh quyòn còp ti&eng nhòt trong lòch sò còn đòi hay mòt Tòng thòng sò duy trò nhòng lòng bòo thò lâu đòi vìi mòt chònh quyòn thu gòn, quòc phòng mòn vì nhòu tò do còa nhòn.

Ông biùt quan đòm còa tòi nhò thò nào – đó là nhòng gìi đò ghi trong hò sò thònh tòch phòc vì còa tòi.

Tòng ngày vào Hòc vièn Hòi quòn Hoa Kò nàm tòi 17 tuòi, đòn nhòng nàm & Vièt Nam vì trong thòi gian tòi làm dòn cò đòi diùn cho cò dòn bang Arizona tòi Hò vièn vì Thòng vièn Hoa Kò, tòi đò may mòn cò hòi phòc vì. Đòy thòt là mòt vinh dò cho tòi đòc phòc vì tò quòc vì lòng cao cò - là sò tò do - gòn nhò cò đòi tòi...

Ngay bòy giù tòi đòng thòm còng cuèc chiùn quan tròng nhòt đòi. Nòu tòi đò hòc đòng đòu gì trong nhòng thòng qua khi đòn đòng vì lòng nghe ti&eng nói ngòi dòn còa quòc gia vì đòi còa chúng ta, đó là:

Chiùn thòng chò đòn khi chúng ta còng đòn kòt bòn nhòng lòng còt lòi vì tò do còa nhòn, chònh quyòn thu gòn vì lòng can đòm hièu sinh đòm bòo vì tò quòc là đòu mà tòi tin, còng nhò ông

và hòu hòt dòn Mò dòu tin nhò thò ...

Tòi tròc dòn giò tòi dòa nòi ròng tòi khòng tranh cò dò chò làm Tòng thòng, mà là dò thòc hiòn nhòng gìi tòi tin. Tòi tranh cò dò gìn giò nòng cò Mò dòu cò an to`n, thònh vòng và dàng hònghòng diòn. Tòi tranh cò dò tái lòp niòm tin còa ngòng cò dân Mò vào chònh phò. Tòi tranh cò dò con chòau chòung ta sò cò nhòng cò hòi tòt dòp hòn là nhòng gìi chòung ta dòa dòu cò hòng.

Tòi tranh cò dò mòi ngòng cò dân còa dòt nòng cò này, hòm nay còng nhòng thò hò mai sau, sò biòt dòu cò niòm hònghòng diòn dàng quìi nhòt và gia tài còa dòi tòi là: hònghòng diòn dòu cò làm còng còng dòn Hoa Kò ...

Chòa bao giò, trong khoòng thòi gian còn nhò dòu cò, dòa cò sò khòac biòt sòu xa trong hòng dòi mà nhòng lòng vièn muòn dòa nòng cò Mò tièn dòn.

Đòng còa Thòng nghò sì Clinton và Obama sò dòu hòng Al Qaida và rút quìn dòa theo mòt thòi biòu tòu tièn.

Chòa tròng còa tòi là phòi thòng cuòc chiòn. và Iraq, quyòn lòi an ninh quòc gia và nhòng lòi tòng quòc gia là mòt. Iraq là nòi thò thòch còa mòt thò hò, còa Hoa Kò, vò vai trò còa chòung ta tròn thò giò. Sò chuyòn mònh còa Iraq và mòt nòn dân chò trong an ninh là mòt thòch dòy cho sò tò do trong to`n vòng Trung Đòng và là lòi kòu gìi còa thòi dòi chòung ta. Chòung ta còn phòi làm, cò thò làm dòu cò và sò thành còng.

Đòng còa Thòng nghò sì Clinton và Obama muòn gia tòng guòng mòy hònghòng chònh lièn bang.

Tòi thòi muòn còt giòm. Chi tièu vò tròch nhiòm và Washington bòng tièn thuò còa bòn là mòt sò nhòng quòc gia. Tòi sò tièp tòc cuòc chiòn đang diòn ra đò chòm dòt tònh tròng chi tièu phòi phòm bòng cách phò quyòt mòi đòo luòt ngòn sòch cò nhòng dòc lòi dòi kòm, sò dòng quyòn phò quyòt tòng mòc chi và loòi bò nhòng khoòn chi đòc biòt lan tròn đòa dòn nòn tham nhòng và thiòu tròch nhiòm tòi chònh. Tòi sò khòng cho phép gia tòng nhòng dòc quyòn, dòc lòi dòng làm khònh kiòt chòung ta. Trái lòi, tòi dò dònh sò còi tò nhòng chòng trònh nòy đò chònh phò khòng còn thòoi quen hòa vòi dòn nhòng dòu khòng thò làm dòu cò.

Đòng còa Thòng nghò sì Clinton và Obama sò tòng thuò còa chòung ta.

Tòi muòn còt giòm thuò. Theo quan đòm còa tòi, chònh sòch thuò còn dòn giòn, còng bònh và thòp xuòng dòn mòc có thò. Tòi sò làm vièc dò thu hòi lòi dòo luòt “Chòn lòa khòac cho chònh sòch thuò tòi thiòu” (Alternative Minimum Tax) mà 25 trièu gia đòng trung lòu sò phòi trò; còt giòm vòng vièn thuò thu nhòp và thuò dòu tò; soòn thòo luòt tòng thuò vòi dòu khoòn khò hòn là nòu quòc hòi muòn tòng thuò thì phòi cò đòa sò 3 phòn 5.

Đòng còa Thòng nghò sì Clinton và Obama sò dòa ra chònh sòch giòi quyòt bòo hiòm y tò làm nòng gòanh chònh phò.

Cách giòi quyòt còa tòi là cung còp cho các gia đòng vòi bòo hiòm y tò chòt lòng bòng cách gòn nò vào vòi sò cònh tranh còa thòi tròng, trong khi cho ngòng cò dân dòu cò do tòi đòa trong

viúc chùn lãa chùng trãnh bùo hiਜ਼m y tú thúch hਜ਼p. Túi tin rúng viúc chùnh phú can dú vào khúng phúi lã đúp ãn cho vún đú giá bùo hiਜ਼m y tú túng. Chùnh viúc chùnh phú can dú vào múi lã vún đú.

Mút Túng thúng cùa Đúng Dún chù sú bù nhiਜ਼m nhúng thúm phún liਜ਼n bang cù có y đú thay dúi chùnh trú, nhúng thúm phún sú tú hਜ਼ viút nún nhúng chùnh súch quúc gia hay cù có nhúng y đú chùnh trú. Túi sú bù nhiਜ਼m nhúng thúm phún vúi thúnh túc chùng ta tin túng vú và cù kún thúc trún vún vú túm quan trúng cùa viúc sú dúng hਜ਼ thúng tú phúp đú giúi thúch Hiਜ਼n phúp Hoa Kú và nhúng luਜ਼t lã đúc viút ra - chù khúng phúi đú viút ra nhúng luਜ਼t múi – và lã nhúng ngúi chùng ta cù thú tin đúc lã sú tún trúng giúa trú cùa dún lã nhúng quyún, luਜ਼t lã và tài sún mùa hਜ਼ đúa tuyún thú bùo vú.

Đúy lã mút vúài sú khúc biút sú quyút đúnh cuúc bùu cù này. Đú là nhúng khúc biút quan trúng, vú và túi sú chiún dúu đú bùo vú nhúng giúa trú bùo thú và tiúp túc hਜ਼t lãng lãm viúc đú truyún đút nhúng lãng và túm nhún cho túng lai Hoa Kú - mút cùch trong súng và thúc túm.

3. Đúng, đoàn & Mú

Các úng viún Túng thúng gúi thú cho túi, chùng phúi túi lã mút VIP (Very Important Person, mút nhún vút quan trúng) mà chù lã mút cù tri trong sú trúm triúu cù tri Mú đang phún vún khúng biút sú bùu chùn ai lãm ngúi lãnh đúo vúào thúng Múi Mút súp túi.

Khi nhúng lãng lã này đún tay túi, nhiਜ਼u triúu ngúi Mú khúc cùng nhún đúc vú vì đúy lã mút cùch vún đúng trong múùa bùu cù. Ngoài nhúng túm túnh, nhúng chùnh súch phúc hoਜ਼, nhúng lãng lã này cùn múi gúi đóng gúp túc chùnh cho quúi tranh cùa cùa múi úng viún, tú vúài đúô-la cho đún túi đúa lã 2.300 đúô-la mút cùnhún có thú đóng gúp cho mút úng viún Túng thúng.

Trong sinh hoਜ਼t chùnh trú Hoa Kú khúng chù có Đúng Dún chù và Đúng Cúng hoਜ਼. Đú là hai chùnh đúng. Ngoài ra cùn nhiਜ਼u đúng khúc đúng kí hoਜ਼t đúng và cùn đúa ngúi ra úng cù là American Independent Party, Green Party, Libertarian Party và Peace and Freedom Party.

Viúc gia nhúp mút đúng hay rúlt lui, đúi đúng & Mú thút dú, khúng cùn phúi cù có sú gúi thiúu, khúng cùn cù thúi gian lãm đúi túng. Chù cùn ghú ngang qua nhúng cù quan nhúa núc nhú súlãu thúng hay bùu đúi nú lãy tú đún ghi danh tham gia bùu cù, rúi muਜ਼n vúào đúng hay đúi đúng chù cùn đúi nú vào chù thúch hਜ਼p, gúi đú. Thú lã xong.

Thúng trúc lã thún viún Đúng Cúng hoਜ਼, vúài thúng sau thún Dún chù, ít lãau sau lãi theo Đúng Xanh thúi cùng chùng sao, tú múnh chùn lãa, chùng ai biút, chùng phúi tham gia hਜ਼i hਜ਼p, chùng phúi đóng tiún đúng viún. Chùn khúng muਜ਼n vúào đúng nào thúi đúi nú ô “Decline to State” (DTS, cù nghúa lã tú chùi khúng núu đúng).

Múy chùc núm trúc, phúi lã thún viún cùa mút đúng thúi múi đúc đú cù úng viún đúng đó tranh cù trong các cuúc bùu cù sú bù. Ngày nay túi nhiਜ਼u bang, Đúng Dún chù đúa cho phép cù tri khúng theo đúng nào đúc quyún bùu cho úng viún dún chù, trong khi Đúng Cúng hoਜ਼ vún cùn giúi hਜ਼n cho úng viún cùa múnh.

Trong lòch sò sinh ho>t chònh trò Hoa Kò, cò cò Tòng thòng Ronald Reagan đà đòi đòng tò D&nagrave;n chò sang Còng ho>a, cò đòi sò Mò & Lièn hièp quòc là bà Jeanne Kirkpatrick còng đòi đòng nhò Tòng thòng Reagan. Gòn đày cò Thòng nghò sòi Jim Webb tò bang Virginia, trò cò kia là ngòi còa Đòng Còng ho>a, khi ra lòng cò thòng còng vièn D&nagrave;n chò. Bang Connecticut cò Thòng nghò sòi Joe Lieberman làm phò cho lòng vièn Al Gore trong kì bò u cò năm 2000, sau đò khòng đòng cò tri Đòng D&nagrave;n chò đòi cò tái lòng cò thòng vièn nèn ông đò i sang tò cách mòt lòng vièn nghò sòi đòi cò lòp và tài đòi cò.

4. Xanh hay đò

Nèm nay, trong thòi gian tranh cò sò bò còa Đòng D&nagrave;n chò đò có hai lòng vièn sòng giè là Thòng nghò sòi Hillary Clinton và Thòng nghò sòi Barack Obama đònh nhau tòi bò i trong nhièu thòng. Thòng nghò sòi Obama đòn nay coi nhò sò đòng còng Đòng D&nagrave;n chò chònh thòc tièn cò vào cuèi thòng nay.

Khi Thòng nghò sòi Barack Obama, ngòi da đòn, đòt đòng cò sò phièu đòi bièu nhòi u hòn nò nghò sòi Hillary Clinton, đò có nhòng cò tri trung thòng vòi bà cho bièt là hò sò nhòy thuyèn, qua lòng hòng vièn đòng đòi lòp là Thòng nghò sòi John McCain. Còch đònh làu, mòt đòi bièu còa Thòng nghò sòi Clinton đò nói vòi truyèn thòng là nòu Đòng D&nagrave;n chò chòn Thòng nghò sòi Obama, bà ta sò bò phièu cho lòng vièn John McCain. Tòc thòi ban lành đòo Đòng D&nagrave;n chò đòut lòi vai trò đòi bièu còa bà.

Hòn nay, theo kòt quò còa nhòi u cuèc thòm dò dò luèn quòn chòng thòng lòng vièn D&nagrave;n chò Barack Obama hòn đòi mòng vièn Còng ho>a John McCain. Nòu vòi đòà nòy, lòng vièn Obama sòtièn thòng đòn Bòch Cung vào thòng 11 tòi đòy.

Nhòng gièi quan sòt còng lo ngòi tònh tròng xanh vò đò lòng còa cò tri.

Đòng D&nagrave;n chò Mò chòn con lòa làm bièu tòng, trong khi Còng ho>a chòn con voi. Vò mòu sòc, mòu đòt tòng tròng cho Còng ho>a, mòu xanh (nhò mòu trong cò Mò) là mòu D&nagrave;n chò.

Trong ngòy bò u cò, cò tri sò tò do lòa chòn theo ý nguyèn còa mònh. Mòi chuyèn cò thò đòi tròng, hay thay đòn trong phòng bò phièu. Còng ho>a bò u cho D&nagrave;n chò là đò vòi xanh lòng, còn D&nagrave;n chò mòu phièu cho Còng ho>a thòng là xanh vò đò lòng.

Chuyèn đò chòng cò liên quan gòi đòn quòc gia hay còng sòn mò là quyèn tò do chòn ngòng lònh đòo cho mònh. Mòt quyèn bình đòng gièa tòt cò mòu ngòng i, tò Tòng thòng xuèng đòn ngòng i d&nagrave;n thòng vì mòu ngòng i chò có mòt lòa phièu.